

DİJİTALLEŞMENİN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARINA ETKİLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA: ALANYA ÖRNEĞİ

Ayşe Gül Gök^{1*}

Özet: Günümüz iş dünyasında teknolojik yeniliklerin hız kazanması, pek çok meslekte olduğu gibi muhasebe alanında da iş yapış biçimlerini köklü biçimde dönüştürmektedir. Dijital dönüşümün muhasebe uygulamalarında giderek belirleyici hâle gelmesi, muhasebe meslek mensuplarının iş süreçleri, rol tanımları ve yetkinlik gereksinimlerinde önemli değişiklikler yaratmaktadır. Bu çalışma, dijitalleşmenin muhasebe meslek mensupları üzerindeki etkilerini ortaya koymak ve mesleğin dönüşen yapısına ilişkin güncel deneyimleri incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel yöntem benimsenmiş; Alanya ilçesinde SMMM unvanına sahip muhasebe meslek mensuplarıyla yüz yüze yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler MAXQDA programı aracılığıyla tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve bulgular literatür çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bulgular, muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmeyi genel olarak olumlu karşıladığını; bilgiye erişimin hızlanması, kayıt süreçlerinin kolaylaşması, hataların daha erken tespit edilmesi ve danışmanlık rollerinin güçlenmesi gibi avantajların mesleğe önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte dijital dönüşümün; kurumların artan veri talepleri, sık güncellenen mevzuat ve sistemler, teknik altyapı gereksinimleri ile yükselen yazılım–donanım maliyetleri nedeniyle mesleki iş yükünü belirgin biçimde artırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca bazı işletmelerin dijital uygulamalara yeterince hâkim olmaması sonucu, işletmelerin sorumluluğundaki birçok dijital sürecin muhasebeciler tarafından üstlenildiği ve bu durumun muhasebe meslek mensupları açısından ek bir görev yükü oluşturduğu ve meslektaşlar arasında rekabet unsuru olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca dijitalleşmenin, mesleği geleneksel kayıt merkezli yapıdan uzaklaştırarak daha analitik düşünme, veri odaklı analiz ve danışmanlık temelli bir yapıya yönlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, dijital dönüşüm, muhasebe meslek mensupları, nitel araştırma

A QUALITATIVE STUDY ON THE EFFECTS OF DIGITALIZATION ON ACCOUNTING PROFESSIONALS: THE CASE OF ALANYA

Abstract: In today's business world, the rapid acceleration of technological innovations has fundamentally transformed working practices across many professions, including the field of accounting. The increasing prominence of digital transformation within accounting practices has led to significant changes in the work processes, role definitions, and competency requirements of accounting professionals. This study aims to examine the effects of digitalization on accounting practitioners and to explore contemporary experiences regarding the evolving structure of the profession. A qualitative research design was adopted, and face-to-face semi-structured interviews were conducted with professionals holding the title of Certified Public Accountant (CPA) in the Alanya district. The data obtained from the interviews were analyzed using the MAXQDA software through thematic analysis, and the findings were interpreted within the framework of the existing literature. The results reveal that practitioners generally view digitalization positively; accelerated access to information, streamlined record-keeping processes, earlier detection of errors, and the strengthening of advisory roles are among the major contributions highlighted by participants. However, the study also demonstrates that digital transformation significantly increases the professional workload due to rising institutional data demands, frequently updated legislation and systems, technical infrastructure requirements, and increasing software and hardware costs. Furthermore, it was found that inadequate digital competence among some businesses causes many digital processes-originally the responsibility of enterprises-to be undertaken by accountants, creating additional tasks for practitioners and functioning as a source of competitive pressure. Overall, the findings indicate that digitalization is steering the accounting profession away from a traditional record-keeping focus toward a structure centered on analytical thinking, data-driven evaluation, and advisory-oriented roles.

Keywords: Digitalization, digital transformation, accounting professionals, qualitative research

¹**Adres:** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Antalya, Türkiye.

* **Sorumlu Yazar:** ayse.gok@alanya.edu.tr

Atıf: Gök, A.G., (2025). Dijitalleşmenin Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkileri Üzerine Nitel Bir Araştırma: Alanya Örneği. BilgeTürk Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(2): 115-134.

1.GİRİŞ

21. yüzyılda hız kazanan teknolojik gelişmeler, işletmelerde uygulanan geleneksel yöntemlerin daha verimli ve erişilebilir hale gelmesini sağlamış, bununla birlikte yeni iş modellerinin ortaya çıkmasına olanak tanımıştır. İnsan yaşamının her alanını dönüştüren ve “teknoloji çağı” olarak nitelendirilen bu dönemde, dijitalleşme olgusu ekonomik ve kurumsal yapılar açısından temel bir kavramsal çerçeve haline gelmiştir. Dijitalleşme, bir iş modelini değiştirmek, yeni gelir ve değer yaratan fırsatlar yaratmak için dijital teknolojilerin kullanılması bir diğer ifadeyle dijital bir işletmeye geçiş olarak tanımlanmaktadır (Awang, 2022). Başka bir ifadeyle dijitalleşme kavramı, fiziksel ya da manuel kaynaklarda bulunan verilerin dijital sistemler aracılığıyla işlenmesi, dönüştürülmesi veya elektronik ortama aktarılması süreci olarak ifade edilebilir. Giderek artan işlem hacmi, insanların daha hızlı ve yüksek miktarda veri üretmesine yol açmış; bu durum dijitalleşmeyi bireyler açısından kaçınılmaz bir olgu haline getirmiştir. Bu doğrultuda dijitalleşme; bilişim, iletişim, otomasyon, internet, veri toplama ve veri sunumu gibi teknolojilerin birbirleriyle etkileşimli biçimde kullanılmasını zorunlu kılmıştır (Banger, 2018).

Dijitalleşmenin bu çok boyutlu etkileri yalnızca bireylerin günlük yaşamını değil, işletmelerin iş yapma biçimlerini ve profesyonel meslek alanlarını da köklü biçimde dönüştürmüştür. Başka bir ifadeyle dijital dönüşüm sürecine uyum sağlayamayan kurum ve işletmelerin rekabet ortamında varlıklarını sürdürmeleri güçleşmektedir. Bu süreç, işletmelerin mevcut iş modellerini, süreçlerini ve çalışma biçimlerini yeniden gözden geçirmesini, hatta yeniden tanımlamasını zorunlu kılmaktadır. Dijital dönüşümün etkili biçimde gerçekleştirilebilmesi için hedeflere ulaşmada izlenecek stratejilerin ve planların dikkatle belirlenmesi gerekmektedir. Sürekli ilerleyen bu dönüşüm, geleneksel iş modellerini yeniden şekillendirerek iş gücü, pazarlama, insan kaynakları ve üretim alanlarında önemli değişimlere yol açmaktadır (Al-Okaily, 2025). Dolayısıyla dijital dönüşüm yalnızca teknolojik değil, aynı zamanda örgütsel ve kültürel bir değişimi de ifade etmektedir. Birçok alanda olduğu gibi dijital dönüşümden en fazla etkilenen alanlardan biri de muhasebedir. Muhasebe, çeşitli sektörlerden işletmeler ve eğitim programları için kilit öneme sahip köklü bir disiplindir. Muhasebe alanında gerek uygulamada gerekse akademik araştırmalarda göz ardı edilemeyecek bir unsur, dijitalleşmenin bu alan üzerindeki etkisidir (Murthy, 2016).

Muhasebe alanı, muhasebeciler tarafından yürütülen işlerin büyük çoğunluğunun rutin olması nedeniyle dijital dönüşümden en çok etkilenen alanlardan biridir. Dijitalleşme, muhasebecileri muhasebe dışı işlevlerin içine dâhil ederek muhasebe uygulamalarını birçok yönden etkileyebilme potansiyeline sahiptir (Knudsen, 2020). Bu durumun doğal bir sonucu olarak, muhasebe anlayışının değiştiği ve muhasebenin artık yalnızca günlük işlemleri kaydetmek ve hesap tutmak yerine, yönetim bilgi teknolojilerine dayalı sistemlerin bir parçası haline geldiği görülmektedir (Güney ve Özyiğit, 2015: 287). Muhasebe mesleğinde yaşanan dijital dönüşüm, muhasebecilerin modern dijital çözümleri benimsemelerini ve uygulamalarını gerekli kılan çeşitli nedenleri beraberinde getirmiştir. Wilson ve Sangster’ın (1992) Birleşik Krallık’taki muhasebe mesleği üzerine yaptığı çalışmaya göre, teknolojik değişimi teşvik eden başlıca etkenler; muhasebe görevlerinin belirlenen sürede tamamlanması gerekliliği ve farklı kullanıcı gruplarına daha doğru ve zamanında bilgi sağlama ihtiyacıdır. Bunun yanı sıra, teknolojinin kullanımı muhasebe bilgilerinin kalitesini ve güvenilirliğini artırmakta (Al-Htaybat vd., 2017), raporların hazırlanma süresini kısaltmakta ve bilgilere gerçek zamanlı erişimi mümkün kılmaktadır. Ayrıca dijital dönüşüm sayesinde, muhasebe mesleğinde iç ve dış denetim süreçlerinin daha kısa sürede ve daha şeffaf biçimde yürütülebilmesi mümkün hale gelmiştir (Coşkun Arslan ve Demirkan, 2019: 54). Muhasebedeki dijital uygulamalar işletmelerin finansal raporlama süreçlerini hem hızlandırmış hem de daha şeffaf hale getirmiştir. Bu yenilikler, sadece verimlilik sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda maliyetleri de azaltarak işletmelerin rekabet avantajını güçlendirmiştir. Ayrıca, dijital platformlar üzerinde bilgi paylaşımı, kurumların iç ve dış paydaşlarla daha güçlü bağlantılar kurmasını sağlamıştır (Mancini, 2016).

Dijital dönüşüm süreci, muhasebenin geleneksel yapısını köklü biçimde değiştirerek işlemlerin otomatikleşmesi, eğitimde teknoloji odaklı içeriklerin öne çıkması, bilişim bilgisi gereksiniminin artması, yeni kariyer alanlarının doğması, bulut ve blockchain tabanlı sistemlerin yaygınlaşması, maliyet tasarrufu, siber güvenlik önlemleri ve sanal muhasebe uygulamalarının kullanımının artması gibi çok yönlü değişimleri beraberinde getirmiştir (Karaca ve Gümüş, 2023: 291-292). Bu gelişmelerin bir yansıması olarak, dijital dönüşüm muhasebede bilgiye erişim, veri yönetimi ve raporlama süreçlerinde önemli kolaylıklar sağlamış ve geleneksel kayıt yöntemlerinin yerini dijital sistemlerin almaya başladığı bir dönemi beraberinde getirmiştir. Dijitalleşme, muhasebenin geleneksel kayıt temelli yapısını köklü biçimde dönüştürerek süreçlerin otomasyon, entegrasyon ve gerçek zamanlı raporlama temelleri üzerinde yeniden yapılandırılmasına olanak sağlamıştır. Bu dönüşüm sürecinde muhasebe yazılımları, basit kayıt sistemlerinden yarı otomatik entegre çözümlere ve kurumsal kaynak planlaması (ERP) tabanlı tam entegre sistemlere evrilmiştir (Parlakkaya, 2014; Tekbaş, 2019). Söz konusu sistemler; gelir-gider takibi, faturalama, stok yönetimi ve finansal raporlama gibi temel muhasebe işlevlerinde hız, doğruluk ve standartlaşma sağlamış, işletmelere hem zaman hem de maliyet açısından önemli avantajlar sunmuştur.

Türkiye’de yaygın olarak kullanılan ticari muhasebe yazılımları, e-belge ekosistemine tam uyum sağlayarak mevzuata uygunluk, veri güvenliği ve raporlama süreçlerinde önemli kolaylıklar getirmiştir. Bununla birlikte, elektronik tablolama ve sunum araçları denetim, vergi ve danışmanlık uygulamalarında önemini korumaktadır (Lee vd., 2018). Dijitalleşme süreciyle birlikte muhasebe alanında bulut bilişim, yapay zekâ, büyük veri analitiği ve blokzinciri gibi teknolojiler yaygın biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Bu teknolojiler, veri doğruluğunu artırarak işlemlerin daha hızlı, şeffaf ve güvenilir biçimde yürütülmesine katkı sağlamaktadır (Gulin, Hladika ve Valenta, 2019: 505-508; Cockcroft ve Russell, 2018: 1-8). Özellikle yapay zekâ uygulamaları ve büyük veri analitiği, muhasebecilerin finansal öngörülerini güçlendirerek stratejik karar alma ve risk yönetimi süreçlerinde daha etkin rol üstlenmelerine olanak tanımaktadır. Bulut bilişim sistemleri, muhasebe bilgi sistemlerine web tabanlı erişim, ölçeklenebilirlik, maliyet tasarrufu ve veri güvenliği gibi avantajlar sunarken; blokzinciri teknolojisi, dağıtık ve değiştirilemez kayıt yapısı sayesinde işlem güvenilirliğini, izlenebilirliği ve sürekli denetim kapasitesini güçlendirmiştir. Ayrıca, akıllı sözleşmeler ve üç taraflı muhasebe yapısı gibi yenilikler doğruluk ve şeffaflığı ön plana çıkarmaktadır. Bu teknolojik dönüşüm sürecinde muhasebe meslek mensuplarının dijital araç ve yazılımları etkin biçimde kullanma becerisi giderek daha fazla önem kazanmıştır. Türkiye’de dijital dönüşüm sürecine paralel olarak e-Beyanname, e-Fatura, e-Defter, e-Arşiv ve e-İrsaliye gibi uygulamalar muhasebe alanında yaygın biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Son olarak, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan e-Tebliğat ve Dijital Vergi Dairesi gibi dijital sistemler, işlem süreçlerinde hız, şeffaflık ve uyum düzeyini artırarak dijital dönüşümün kurumsal altyapısını pekiştirmiştir. Tüm bu gelişmeler, muhasebe meslek mensupları açısından dijital okuryazarlık, veri analitiği ve siber güvenlik farkındalığı gibi yetkinliklerin stratejik önemini daha da artırmıştır. Literatürde dijitalleşme sürecinin muhasebe meslek mensuplarına yansımalarına ilişkin farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Bazı çalışmalar, dijitalleşme adımlarının ve dijital muhasebe uygulamalarının muhasebe meslek mensupları açısından faydalı olduğunu, bu sistemleri kullanma konusunda olumlu bir tutum ve niyetin bulunduğunu ortaya koymuştur (Şeker ve Hoş, 2021). Benzer biçimde Tekbaş vd. (2018), muhasebe meslek mensuplarının dijital ürünleri kullanmada zorluk yaşamadıklarını ve mesleklerindeki teknolojik gelişmeleri yakından takip ettiklerini tespit etmiştir. Spoz (2014) ise dijitalleşmenin, muhasebecilerin zamanlarını daha verimli kullanmalarına ve faturalama işlemlerini daha kolay gerçekleştirmelerine olanak tanıdığını belirtmiştir. Öte yandan, bazı araştırmalar dijitalleşmenin muhasebe meslek mensuplarına olumsuz yönde yansıyan çeşitli güçlükleri de beraberinde getirdiğini göstermektedir. Uzun vd. (2022), verilen muhasebe eğitimlerinin teknolojik yenilikler karşısında yetersiz kaldığını ve muhasebe meslek mensuplarının elektronik dönüşümden kaynaklanan maliyetlerin yüksekliği nedeniyle bu uygulamalardan kaçınma eğiliminde olduklarını belirtmiştir. Benzer şekilde Gönen ve Solak (2017), internet kaynaklı sorunların yaşandığını, teknik altyapının genel olarak yeterli olmasına rağmen muhasebe meslek

mensuplarına yönelik dijital eğitim ihtiyacının sürdüğünü ifade etmiştir. Ayrıca Elçin vd. (2018), sistemsel eksikliklerin elektronik muhasebe uygulamalarında iyileştirme yapılmasını gerektirdiğini ortaya koymuştur. Yapılan araştırmalar, dijitalleşmenin muhasebe meslek mensupları üzerinde genel olarak olumlu etkiler yarattığını, ancak altyapı, eğitim ve maliyet boyutlarında çözüm gerektiren bazı sorunları da beraberinde getirdiğini ortaya koymaktadır. Tüm bu unsurlar, muhasebe mesleğinin önümüzdeki yıllarda dijitalleşme sürecinden önemli ölçüde etkileneceğini göstermektedir (Stoica ve Ionescu-Feleagă, 2021). Bu noktadan hareketle çalışma; deneyimli muhasebe meslek mensuplarının mesleğin gelecekte hangi ihtiyaçlara sahip olacağına ilişkin görüşlerini ortaya koymakta ve dijitalleşme sürecinin muhasebe meslek mensuplarına yansımalarını güncel veriler ışığında inceleyerek alan yazına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Assidi ve arkadaşları (2025) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Tunus'ta muhasebe mesleğinde yapay zekâ benimsenmesinin etkileri yeniliklerin yayılması teorisi çerçevesinde incelenmiştir. 400 akademisyen ve muhasebe meslek mensubundan anket yoluyla elde edilen verilerin yapısal eşitlik modellemesi yöntemiyle analiz edilmesi sonucunda, yapay zekanın profesyonel rol ve sorumluluklarda anlamlı düzeyde artış sağladığı, dijital işyeri verimliliğini önemli ölçüde yükselttiği ve eğitim programlarına yönelik beklentileri dönüştürdüğü belirlenmiştir. Bununla birlikte, katılımcıların yapay zekaya geçiş sürecine ilişkin değişim yönetimi endişeleri ve teknik/mesleki eğitim ihtiyacına yönelik algılarında yüksek oranlı bulgular elde edilmiş; yapay zekâ tabanlı dönüşümün sürdürülebilir olabilmesi için kapsamlı eğitim, kurumsal uyum ve politika iş birliği gerekliliği vurgulanmıştır. Bağdat ve Şenol (2024), bilgi teknolojilerindeki hızlı değişimin muhasebe mesleğine yansımalarını inceleyerek farklı illerde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme sürecine ilişkin algılarını analiz etmiştir. Kartopu örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgular, Endüstri 4.0 teknolojilerinin muhasebenin geleceğini şekillendireceğini, meslekte yeni kavramların ortaya çıkmasına zemin hazırladığını ve mevcut eğitimlerin dijital dönüşüm açısından yetersiz kaldığını göstermektedir. Çalışma ayrıca, muhasebenin gelecekte müşavirlik, danışmanlık ve bütçeleme odaklı daha stratejik bir yapıya evrileceğini ortaya koymaktadır. Bora Kılınçarslan (2024), gelişen teknoloji ve yapay zekâ uygulamalarının muhasebe mesleğinde yarattığı dijital dönüşümün meslek mensupları açısından fırsat mı yoksa risk mi oluşturduğunu incelemiştir. Bursa SMMMO ve Bursa YMMO'ya kayıtlı 366 meslek mensubuyla yürütülen anket çalışmasında, dijitalleşmeye yönelik fırsat algılarının yüksek, risk algılarının ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca analizler, fırsat algılarının yalnızca mesleki unvana göre değiştiğini; risk algılarının ise yaş, mesleki unvan ve mesleki deneyim değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Çalışma genel olarak dijitalleşmenin muhasebe mesleği için önemli avantajlar sunmakla birlikte belirli risk algılarını da beraberinde getirdiğini göstermektedir. Savić ve Pavlović (2023) yapmış olduğu çalışmada, işletmelerdeki dijitalleşme sürecinin muhasebecilerin rolleri ve yetkinlikleri üzerindeki etkilerini kapsamlı biçimde incelemiştir. Teknolojik dönüşümlerin muhasebenin tüm temel bileşenlerini önemli ölçüde değiştirdiğini vurgulayan çalışma, ikincil verilere dayalı olarak Web of Science ve Scopus veri tabanlarından elde edilen hakemli makalelerin yapılandırılmış bir analizini içermektedir. Araştırmanın katkısı, muhasebe bilgilerinin işletme içi ve dışı paydaşlara aktarılmasında ortaya çıkan yenilikçi yöntemlere dikkat çekmesidir. Bu çerçevede, finansal raporlama ve yönetim muhasebesi süreçlerindeki dönüşümler ile entegre raporlamadaki güncel gelişmeler ele alınmıştır. Bulgular, muhasebe mesleğinin dijitalleşme doğrultusunda değişmeye devam ettiğini ve muhasebecilerin yeni zorluklara yanıt verebilmek için ek bilgi ve yetkinlikler kazanması gerektiğini ortaya

koymaktadır. Rauramo (2021) yaptığı çalışmada, dijitalleşmenin muhasebe mesleği ve muhasebe meslek çalışanlarının mesleki kimliği üzerindeki algılanan etkilerini incelemiştir. Araştırma, 14 farklı muhasebe firması ve muhasebe departmanında gerçekleştirilen 15 yarı yapılandırılmış görüşmeye dayalı nitel bir saha çalışması olarak tasarlanmış ve Gioia yaklaşımı ile içerik analizinden yararlanılmıştır. Çalışmada, dijitalleşme sürecinin alanda radikal dönüşümler yaratmadan kademeli biçimde ilerlediği; rutin işlerin otomasyonla azalmasıyla muhasebecilerin rollerinin daha çok uzmanlık ve danışmanlık odaklı bir yapıya evrildiği belirlenmiştir. Bulgular, teknolojilerin profesyonel kimlik üzerinde gurur ve özsaygı artışı gibi olumlu etkiler yaratabildiğini; ancak teknolojiye daha az yatkın bireylerde kimlik çatışmalarına yol açabildiğini göstermektedir. Ayrıca, dijitalleşmenin örgütsel süreçlerde katılımı artırarak yaratıcı problem çözmeye ayrılan alanı daraltabileceği tespit edilmiştir. Berikol ve Killi (2020), dijital dönüşümün muhasebe mesleği ve muhasebe eğitimi üzerindeki etkilerini inceleyerek Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımının hem mesleki uygulamalarda hem de eğitim süreçlerinde zorunlu hale geldiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, işletmelerde entegre bilgi sistemlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte modern maliyet ve yönetim muhasebesi araçlarının daha etkin kullanıldığını, buna karşılık üniversitelerde muhasebe derslerinde BİT tabanlı araçların yeterince kullanılmadığını vurgulamaktadır. Ayrıca, muhasebe öğrencilerinin veri analitiği, büyük veri, siber güvenlik ve dijital muhasebe uygulamaları konusunda yetkinlik kazanmalarının mesleğin geleceği açısından kritik olduğu belirtilmektedir.

Mevcut literatür, dijital dönüşüm, yapay zekâ uygulamaları ve BİT kullanımının muhasebe mesleğinde çeşitli değişim dinamiklerini beraberinde getirdiğini göstermektedir. Ancak bu çalışmaların önemli bir bölümü belirli coğrafi bölgelerde yürütülmüş olup, farklı yerel bağlamlarda meslek mensuplarının dijitalleşmeye yönelik algılarının nasıl şekillendiğine ilişkin bulguların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, Alanya’da görev yapan muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmeye ilişkin güncel görüş ve deneyimlerini ortaya koyacak bir araştırmanın, alana bölgesel düzeyde ek katkılar sunabileceği değerlendirilmektedir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Araştırma yöntemi ve yaklaşımı

Nitel araştırma, karmaşık olayları ve algıları deneyimler aracılığıyla açıklamaktadır. Olayların oluşum aşamalarını incelemeyi, karar verme süreçlerini ve bu süreçleri etkileyen unsurları keşfetmeyi amaçlayan yorumlayıcı ve açıklayıcı bir araştırma yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2013). Nitel araştırma, insan yaşamlarının ve sosyal dünyalarının anlam ve deneyim boyutlarına dair bir anlayış geliştirmeyle ilgili soruları ele almayı amaçlar (Fossey vd., 2002). Nitel araştırmaların amacı, gerçek bir durumu doğru bir biçimde tanımlamak olduğundan, bu tür çalışmalar bireysel katılımcıların görüşlerini doğrudan sunmayı ve verileri ayrıntılı ve derinlemesine yöntemlerle toplamayı amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu kapsamda çalışmanın amacını bütüncül bir yaklaşımla açıklığa kavuşturmak için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması, belirli bir olgunun gerçek yaşam bağlamı içinde derinlemesine incelenmesine olanak tanıyan bir yaklaşımdır (Yin, 2014). Başka bir ifadeyle, durum çalışması insanların gündelik yaşamlarını etkileyen ve onların iş ve özel yaşamlarına ilişkin çabalarını yönlendiren; değişkenler üzerinde araştırmacının herhangi bir kontrolünün olmadığı, ancak güncel durumları kendi bağlamı içinde derinlemesine inceleyen bir nitel araştırma desendir (Yin, 2014; Stake, 1995; Merriam, 1998; Creswell vd., 2007). Bu doğrultuda çalışmanın temel amaçlarından biri olan dijitalleşmenin muhasebe meslek mensuplarına yansımalarını güncel bir biçimde aktaracak olması bakımından Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Bu çalışma için Alanya Alaaddin

Keykubat Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Alanı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 10.09.2025 tarihli ve 08/01 sayılı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

3.2. Evren ve örneklem

Araştırmacının incelediği, hakkında bilgi sahibi olmak istediği ve aktif olarak araştırdığı evrenden aldığı ve o evreni temsil ettiğini düşündüğü gruba örneklem adı verilmektedir (Neuman, 2014). Örneklem yöntemlerinden biri olan amaçlı örnekleme, sınırlı kaynakların en etkili şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla, bilgi açısından zengin vakaların tanımlanması ve seçilmesi için nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bir tekniktir (Patton, 2002). Durum çalışması desenine dayalı bu araştırmada, Alanya ilçesinde faaliyet gösteren 643 SMMM (Serbest Muhasebeci Mali Müşavir) unvanına sahip muhasebe meslek mensupları örneklem grubunu oluşturmuştur. Katılımcılar, araştırma konusu olan dijitalleşme sürecini doğrudan deneyimleyen, e-dönüşüm uygulamaları (e-fatura, e-arşiv, e-defter vb.) ile aktif biçimde çalışan ve araştırma sorularına anlamlı katkı sağlayabilecek bilgi birikimine sahip bireyler arasından seçilmiştir. Bu doğrultuda, çalışmada katılımcıların belirlenmesinde, araştırmaya rehberlik edebilecek ve incelenen konuya ışık tutabilecek kişilerin tercih edilmesi nedeniyle, amaçlı örnekleme türlerinden “ölçüt örnekleme” yöntemi seçilmiştir. Ölçüt olarak, katılımcıların en az beş yıllık mesleki deneyime sahip olmaları ve SMMM ruhsatına sahip olarak fiilen mesleği icra etmeleri dikkate alınmıştır. Nitel araştırmalarda katılımcı sayısının görece az olması veri toplamak için yeterli kabul edilmektedir (Sart, 2015). Creswell (2013) katılımcı sayısının 5-25 kişi arasında olabileceğini belirtmiştir. Veri toplama sürecinde yeni bilgi elde edilemediği, verilerin tekrarlayıcı hâle geldiği doygunluk noktası (data saturation) aşamasında örnekleme süreci sonlandırılmıştır (Baltacı, 2019). Veri toplama sürecinde yeni bilgi ortaya çıkmadığı ve katılımcı yanıtlarının tekrarlayıcı bir nitelik kazandığı aşamada, literatürde belirtildiği üzere doygunluk noktasına ulaşıldığı için araştırma 7 katılımcı ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin ardından sonlandırılmıştır. Görüşmeler, katılımcıların gönüllülüğü esas alınarak, yüz yüze ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların izni doğrultusunda ses kayıt cihazı kullanılmış, elde edilen kayıtlar yazılı metne dönüştürülmüştür. Elde edilen veriler, betimsel analiz ve tematik kodlama yöntemleriyle literatür çerçevesinde sistematik olarak çözümlenmiş; analiz sürecinde Excel ve MAXQDA yazılımlarından faydalanılmıştır. Elde edilen temalara ait kodlar, kod matrisleri ile sunularak literatür çerçevesinde yorumlanarak sunulmuştur.

4. BULGULAR

4.1. Katılımcılara ait demografik veriler

Katılımcılara ilişkin yaş, cinsiyet, medeni durum, deneyim yılı, eğitim durumu ve katılımcıların dijitalleşmeye ayırdıkları bütçelere ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Demografik Bulgular

Katılımcı Kodu	Yaş	Cinsiyet	Mesleki Deneyim (Yıl)	Eğitim Durumu	Medeni Durum	Yıllık Dijitalleşme Gideri (TL)
K1	61	Erkek	40	Lisans	Evli	≈ 100.000
K2	47	Kadın	22	Lisans	Evli	≈ 70.000
K3	42	Erkek	15	Lisans	Bekâr	≈ 60.000
K4	50	Erkek	25	Lisans	Evli	≈ 300.000
K5	37	Kadın	12	Lisans	Bekâr	≈ 55.000
K6	30	Erkek	10	Lisans	Evli	≈ 150.000
K7	52	Erkek	32	Lisans	Evli	≈ 200.000

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların yaş aralıklarının 30 ile 61 arasında değiştiği, mesleki deneyimlerinin ise 10 ile 40 yıl arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Tüm katılımcıların lisans mezunu olduğu ve çoğunluğunun evli bireylerden oluştuğu dikkat çekmektedir. Ayrıca yıllık dijitalleşme giderleri incelendiğinde, tutarların 55.000 TL ile 300.000 TL arasında değiştiği ve özellikle yüksek mesleki deneyime sahip katılımcılarda dijitalleşme harcamalarının belirgin şekilde arttığı gözlemlenmektedir. Bu durum, dijital altyapı yatırımlarının ve teknolojik uyum süreçlerinin mesleki kıdemle birlikte daha görünür hale geldiğini göstermektedir.

4.2. Dijitalleşmeye yönelik tutum ve destek

Katılımcılardan bazılarının “Sizce muhasebe mesleği dijitalleşme sürecinden nasıl etkilenmektedir? Bu süreci genel olarak destekliyor musunuz? Neden?” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

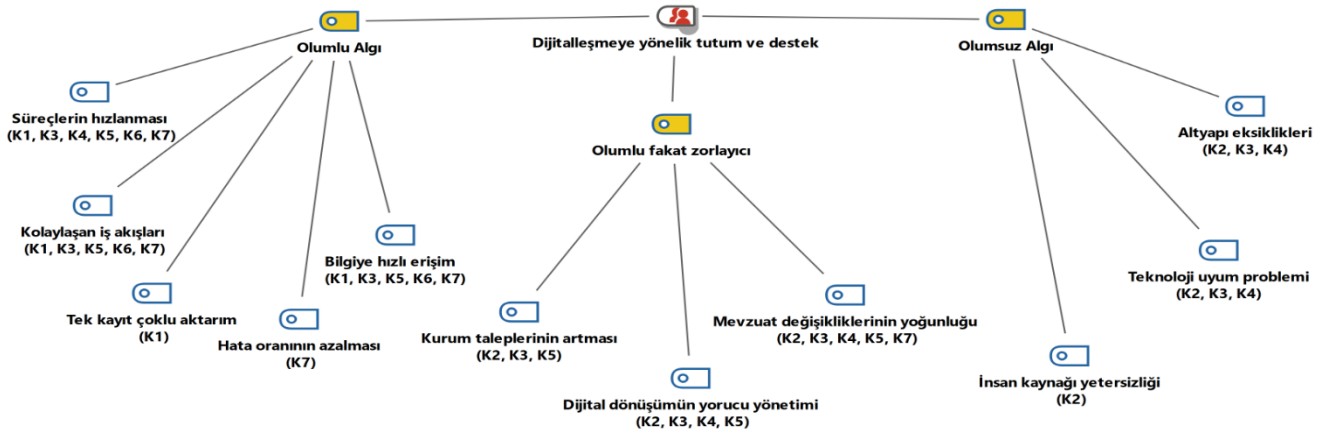
K1: “*Bence muhasebe mesleği dijitalleşmeden oldukça olumlu etkilendi. Çünkü artık bir bilgiyi sadece bir kez kaydediyoruz ve o kayıt farklı kurumlara, birimlere ya da üçüncü kişilere kolaylıkla aktarılabilir. Bu nedenle dijitalleşme sürecini destekliyorum. Bu hem zamanı verimli kullanmamızı sağlıyor hem de iş süreçlerini daha sistemli hâle getiriyor*”.

K3: “*Dijitalleşmenin muhasebe mesleğine birçok açıdan olumlu katkı sunduğunu düşünüyorum. Kayıt süreçlerinin hızlanması, bilgiye anında erişim sağlanması ve sistemler arası entegrasyon mesleği daha çağdaş bir hâle getirdi. Ancak meslek, dijital dönüşümün getirdiği bu değişimlere uyum sağlama konusunda özellikle altyapı ve insan kaynağı açısından zorlanıyor. Dijital uygulamalar iyi ama sürecin yönetimi zor. Bakanlığın sık değişen e-uygulamaları ve kurumların artan veri talepleri mesleği daha karmaşık hâle getiriyor. Yani değişimin kendisi olumlu ama sürecin uygulanışı yorucu*”.

K4: “*Dijitalleşme mesleğe hem olumlu hem olumsuz etkiler getiriyor. Bir yandan süreçleri hızlandırıyor, bilgiye erişimi kolaylaştırıyor; diğer yandan yeni sistemlerin öğrenilmesi, altyapı maliyetleri ve artan kurum talepleri mesleği daha karmaşık hâle getiriyor. Katıldığım odak grup çalışmalarında da belirtildiği gibi dijitalleşme mesleği bir dönüşüm sürecine soktu ve bu dönüşüm yönetilmezse bazı meslek mensupları geride kalma riski taşıyor*”.

K5: “*Dijitalleşme muhasebe işleyişini büyük ölçüde hızlandırdı. Eskiden çok zaman alan veri girişleri, belge kontrolü ve dosyalama işleri artık birkaç dakika içinde yapılabilir. Ancak bu süreç beraberinde ciddi bir yoğunluk da getirdi. Dijital sistemler sayesinde bilgiye hızlı ulaşabiliyoruz ama aynı hızla farklı kurumların bilgi talepleri de artmış durumda. Bu nedenle dijitalleşme süreci mesleği kolaylaştırırken aynı zamanda daha dikkatli, daha sistematik ve daha kontrollü çalışmayı zorunlu kılıyor*”.

Saha araştırması kapsamında görüşülen tüm katılımcıların yanıtları bütüncül bir şekilde analiz edilerek, elde edilen veriler doğrultusunda Şekil 1’deki kod şeması oluşturulmuştur.

Şekil 1.Dijitalleşmeye yönelik tutum ve destek

Şekil 1 incelendiğinde, katılımcıların dijitalleşmeye yönelik tutumlarının genel olarak olumlu bir çerçevede şekillendiği, ancak bu olumlu yaklaşımın uygulama sürecinde çeşitli güçlüklerle birlikte değerlendirildiği görülmektedir. Katılımcılar, dijitalleşmenin özellikle iş süreçlerinin hızlanması, bilgiye erişimin kolaylaşması ve kayıt sistemlerinde düzenin artması gibi açılardan mesleğe katkı sağladığını ifade etmektedir (K1, K5). Bununla birlikte, sürecin yalnızca teknik kolaylıklardan ibaret olmadığı; altyapı gereksinimleri, zaman zaman ortaya çıkan uyum sorunları ve kurum taleplerindeki artış gibi faktörlerin meslek uygulamalarını daha dikkatli yönetmeyi gerektirdiği belirtilmektedir (K3, K4). Bu kapsamda, dijitalleşme hem mesleğin işleyişini destekleyen hem de belirli alanlarda ek sorumluluklar doğuran bir dönüşüm alanı olarak değerlendirilmektedir. Katılımcı görüşleri bütüncül olarak ele alındığında, dijitalleşmeye yönelik tutumların genel olarak destekleyici, ancak uygulamadaki koşullar ve mesleğin dinamikleriyle birlikte çok yönlü bir perspektiften değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

4.3. Bireysel hazır bulunuşluk ve uyumluluk algısına ilişkin bulgular

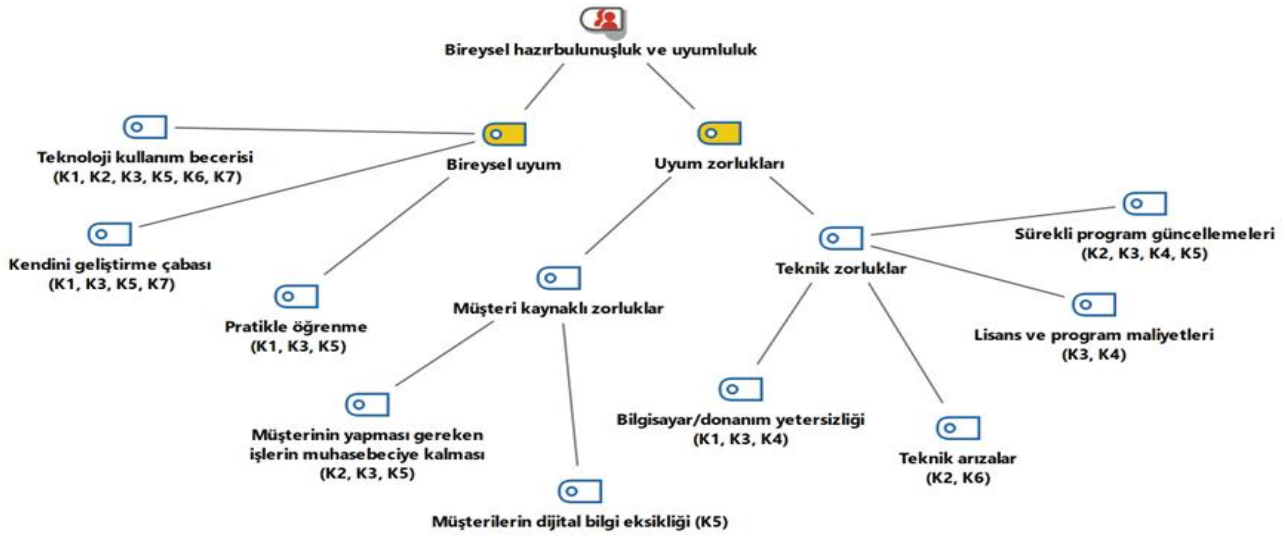
Katılımcılardan bazılarının “Muhasebe mesleğinde dijital uygulamalara ve teknolojik yeniliklere ne ölçüde uyum sağlayabildiğinizi düşünüyorsunuz? Bu süreçte karşılaştığınız zorluklar nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

K1: “Yaşımın etkisiyle dijital uygulamalara ilk başta biraz zor alışıyorum ama mesleği sevdiğim ve sürekli kendimi geliştirmeye çalıştığım için uyum sağladığımı düşünüyorum. Düzenli takip edildiğinde ve kişi kendini geliştirdiğinde aslında uyum sağlanamayacak hiçbir nokta yok. Karşılaştığım en büyük zorluk ofisimin altyapısını teknolojiye entegre etmek oldu. Bu süreç beni biraz zorladı ama zamanla aşmayı başardım”.

K3: “Genel anlamda uyum sağladığımı düşünüyorum ancak her güncelleme geldiğinde adeta sistem baştan öğreniliyormuş gibi oluyor. Bu durum odak grup çalışmasında da bahsedildiği gibi mesleği daha zor ve kompleks bir hâle getiriyor. Bir taraftan kendi becerilerimizi geliştirmeye çalışıyoruz, diğer taraftan ofisin teknik altyapısının dijitalleşmeye uyum sağlaması gerekiyor. Bilgisayarların kaldırmadığı noktalar oluyor, yeni lisanslar, yeni programlar derken ciddi bir mali yük de ortaya çıkabiliyor”.

K5: “Teknik anlamda yeni sistemlere uyum sağlamak benim için çok zor olmadı. Fakat en büyük problem, müşterilerin dijital uygulamalara hazır olmaması. Birçok işletme hâlâ e-belge veya e-fatura süreçlerini bilmiyor ve bu işlemleri muhasebecinin yapmasını bekliyor. Aslında müşterinin yapması gereken işlemler bizim üzerimize kalınca iş yükü katlanıyor. Bir diğer zorluk da sürekli gelen güncellemeler. Programlar değiştikçe sistemin mantığını yeniden çözmek gerekiyor”.

Saha araştırması kapsamında görüşülen tüm katılımcıların yanıtları bütüncül bir şekilde analiz edilerek, elde edilen veriler doğrultusunda Şekil 2'deki kod şeması oluşturulmuştur.

Şekil 2.Bireysel hazır bulunuşluk ve uyumluluk

Şekil 2 incelendiğinde, katılımcıların dijital uygulamalara uyum süreçlerine ilişkin algılarının genel olarak uyum sağlama eğilimi üzerine şekillendiği, ancak bu sürecin çeşitli bireysel ve çevresel faktörlerle birlikte değerlendirildiği görülmektedir. Katılımcılar teknolojik yeniliklere uyum konusunda temel olarak istekli olduklarını, mesleki gelişim ihtiyacının bu uyumu destekleyen önemli bir unsur olduğunu ifade etmektedir (K1, K3). Bununla birlikte, dijital uygulamadaki sık güncellemeler, teknik altyapı gereksinimleri ve bazı sistemlerin yeniden öğrenilmesini gerektiren değişiklikler, uyum sürecini zaman zaman zorlaştıran etmenler arasında gösterilmektedir (K3). Ayrıca, müşterilerin dijital süreçlere yeterince hâkim olmaması ve bu nedenle bazı işlemlerin muhasebeciler tarafından üstlenilmesi de uyumu etkileyen dışsal bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır (K5). Katılımcı görüşleri birlikte değerlendirildiğinde, dijitalleşmeye uyum sürecinin bireysel çaba, teknik altyapı yeterliliği ve mesleki çevrenin hazır bulunuşluk düzeyiyle şekillenen çok boyutlu bir süreç olduğu anlaşılmaktadır.

4.4. Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine ve Muhasebe Meslek Mensuplarına Sunduğu Fırsatlara İlişkin Görüşleri

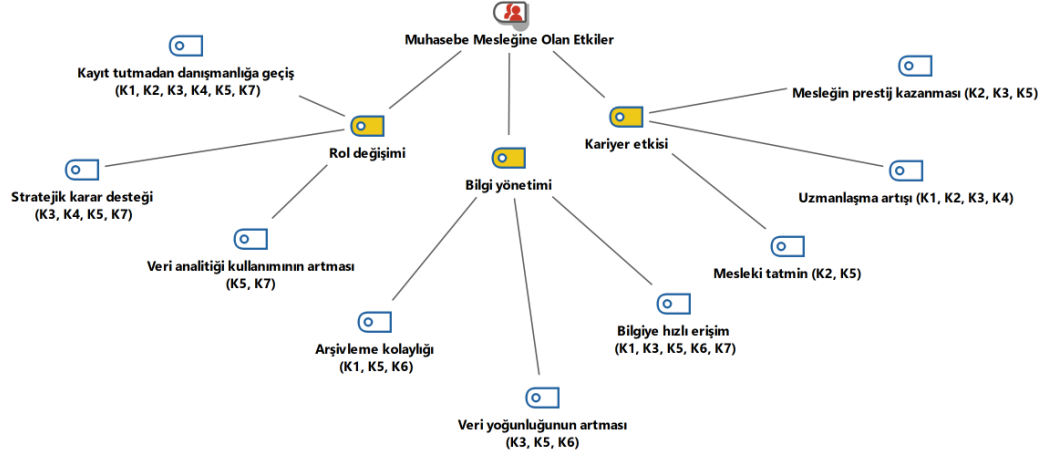
Katılımcılardan bazılarının “Dijitalleşmenin muhasebe mesleğine ve muhasebe meslek mensuplarına ne gibi fırsatlar sunduğunu düşünüyorsunuz? Kariyeriniz açısından olumlu etkileri oldu mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

K3: “Dijitalleşme ile birlikte muhasebe mesleği artık sadece kayıt tutma görevinden ibaret değil. Danışmanlık rolümüz güçlendi. E-defter, e-belge gibi sistemlerin entegrasyonu sayesinde artık müşterilere daha geniş bir vizyon sunabiliyoruz. Mesleğin geleceğinin dijital danışmanlık, veri analizi ve raporlama üzerine yoğunlaşacağını düşünüyorum. Katıldığım çalışmalarda da dile getirildiği gibi, muhasebeciliğin yok olmayacağı ancak biçim değiştirerek daha stratejik bir boyuta evrileceği görüşüne katılıyorum”.

K4: “Meslek artık kayıt tutmanın ötesine geçti. Danışmanlık hizmetleri ön plana çıkıyor. Dijital sistemlerle birlikte entegrasyon arttığı için işletmeler bizden daha fazla analiz ve yorum bekliyor. Bu da mesleği daha değerli bir konuma getiriyor. Katılan diğer çalışmalarda da vurgulanan bir nokta var: muhasebe gelecekte tamamen danışmanlık eksenli bir meslek olacak”.

K5: “Dijitalleşme muhasebecinin rolünü daha stratejik bir noktaya taşıdı. Artık sadece kayıt tutan değil, verileri analiz eden, raporlayan ve işletmeye yol gösteren bir uzman hâline geldik. Özellikle hızlı veri akışı sayesinde işletmelerin durumunu çok daha net görebiliyor ve erken uyarı niteliğinde bilgiler verebiliyoruz. Ayrıca dijital raporlama araçları sayesinde daha kapsamlı analizler yapabiliyorum. Bu da hem mesleki tatmini hem de müşteriye verilen hizmetin kalitesini artırıyor”.

Saha araştırması kapsamında görüşülen tüm katılımcıların yanıtları bütüncül bir şekilde analiz edilerek, elde edilen veriler doğrultusunda Şekil 3’teki kod şeması oluşturulmuştur.

Şekil 3. Muhasebe mesleğine olan etkiler

Şekil 3 incelendiğinde, katılımcıların dijitalleşmenin mesleğe sağladığı faydaları mesleğin rol değiştirmesi, bilgi yönetimi ve kariyer etkisi olmak üzere üç ana tema altında değerlendirmektedirler. Rol değişimi temasında, dijitalleşmenin mesleği yalnızca kayıt tutma işlevinin ötesine taşıyarak, muhasebecilerin danışmanlık faaliyetlerine daha fazla yönelmesine imkân sağladığı ifade edilmektedir (K1, K2, K3, K4, K5, K7). Bu kapsamda dijital araçların sunduğu analiz kapasitesi, muhasebe meslek mensuplarını stratejik karar süreçlerine dâhil eden bir yapıyı desteklemekte (K3, K4, K5, K7) ve veri analitiğinin kullanım alanını genişletmektedir (K5, K7). Diğer ana tema olan bilgi yönetimi ise dijitalleşmenin özellikle arşivleme kolaylığı (K1, K5, K6), bilgiye hızlı erişim (K1, K3, K5, K6, K7) ve veri yoğunluğunun artmasıyla ortaya çıkan yeni değerlendirme imkânları gibi boyutları içermektedir (K3, K5, K6). Bu dönüşümün mesleki gelişim üzerindeki etkisi de katılımcılar tarafından olumlu değerlendirilmektedir; mesleki tatminin arttığı (K2, K5), uzmanlaşma olanaklarının genişlediği (K1, K2, K3, K4) ve mesleğin prestijinin güçlendiği (K2, K3, K5) belirtilmektedir. Bu bulgular birlikte ele alındığında, dijitalleşmenin muhasebe mesleğinin hem operasyonel hem de stratejik yönlerine katkı sunduğu, muhasebe meslek mensuplarına daha geniş bir etki alanı ve daha nitelikli bir çalışma zemini oluşturduğu görülmektedir.

4.5. Eğitim ve yeterlilik algısına ilişkin görüşler

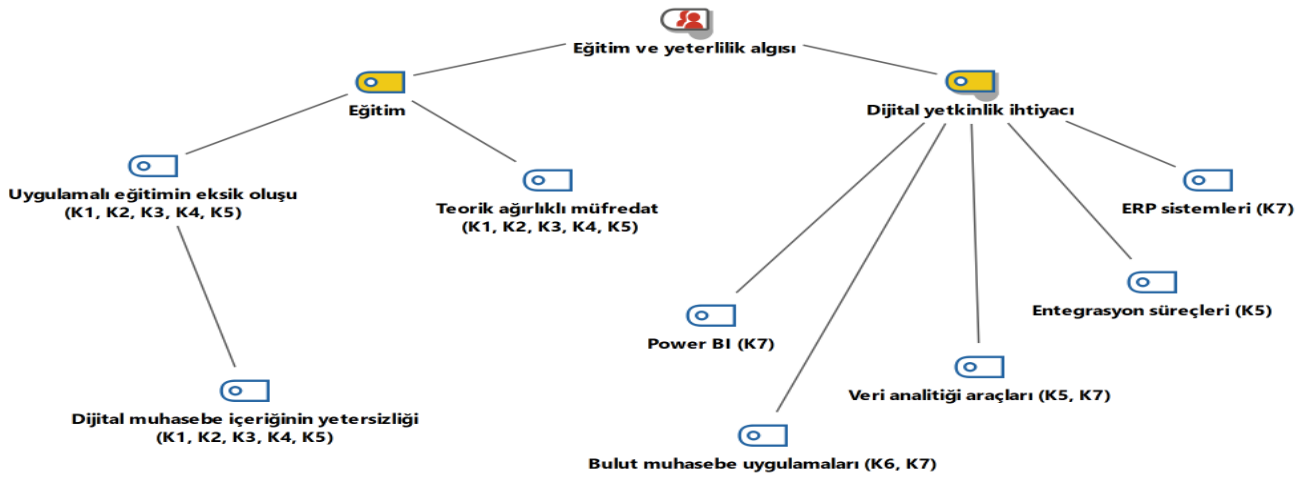
Katılımcılardan bazılarının “Aldığınız muhasebe eğitiminin, dijitalleşen muhasebe uygulamaları karşısında yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Neleri eksik buluyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

K1: “Biz teknoloji çağında doğmadık ve büyümedik, bu nedenle aldığımız muhasebe eğitimi dijitalleşme açısından yetersiz kalıyordu. Bu açığı kapatmak için ben erken dönemde bilgisayar eğitimleri almaya başladım. Ancak stajyer öğrenciler açısından baktığımda da üniversite ve lise düzeyinde verilen muhasebe eğitiminin dijital uygulamalara yeterince yer vermediğini düşünüyorum. Eğer pratik ağırlıklı dijital muhasebe eğitimi verilse, uyum süreçleri çok daha kolay olur”.

K3: “Üniversitelerde aldığımız eğitim dijital muhasebe için yeterli değildi. Teorik bilgi veriliyordu ancak dijital sistemlerin pratik kullanımına yönelik ciddi bir eksiklik vardı. Bugün stajyer gençlerde de benzer bir problem görüyorum: Muhasebeyi teoride iyi biliyorlar ama dijital ortama aktarma sürecinde zorlanıyorlar. Bu yüzden dijitalleşme eğitimlerinin zorunlu hâle getirilmesi gerektiğini düşünüyorum”.

K5: “Benim aldığım muhasebe eğitiminde dijital uygulamalara yönelik pek bir içerik yoktu. Teorik bilgiler ağırlıktaydı. Pratiği tamamen iş hayatında öğrendim. Şu anki stajyerlerde de benzer bir durum görüyorum. Dijital sistemlere hâkim değiller. Okullarda e-belge, e-defter, ERP, entegrasyon süreçleri gibi derslerin daha yoğun verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu eksiklik, mesleğe başlarken ciddi bir uyum problemi yaratıyor”.

Saha araştırması kapsamında görüşülen tüm katılımcıların yanıtları bütüncül bir şekilde analiz edilerek, elde edilen veriler doğrultusunda Şekil 4’teki kod şeması oluşturulmuştur.

Şekil 4.Eğitim ve yeterlilik algısına ilişkin görüşler

Şekil 4 incelendiğinde, katılımcıların eğitim ve yeterlilik algılarına ilişkin değerlendirmelerinin eğitim ve dijital yetkinlik ihtiyacı olmak üzere iki ana tema altında toplandığı görülmektedir. Eğitim temasında, katılımcılar ağırlıklı olarak muhasebe öğreniminde uygulamalı eğitimin eksik olduğunu vurgulamış (K1, K2, K3, K4, K5) ve mevcut müfredatın teorik ağırlıklı yapısının dijital muhasebe süreçlerine uyumu zorlaştırdığını belirtmişlerdir (K1, K2, K3, K4, K5). Bu çerçevede, dijital muhasebe içeriklerinin yetersizliği de katılımcılar tarafından ortak bir eksiklik alanı olarak ifade edilmekte ve özellikle e-belge süreçleri, entegrasyonlar ve pratik dijital işlemlerin eğitimde daha fazla yer alması gerektiği dile getirilmektedir (K1, K2, K3, K4, K5). İkinci ana tema olan dijital yetkinlik ihtiyacı kapsamında ise katılımcıların, güncel dijital araç ve sistemleri kullanabilmek için daha fazla teknik beceriye ihtiyaç duydukları görülmektedir. Power BI (K7), ERP sistemleri (K7), entegrasyon süreçleri (K5), veri analitiği araçları (K5, K7) ve bulut muhasebe uygulamaları (K6, K7) bu kapsamda özellikle öne çıkan konular olmuştur. Katılımcılar, dijital dönüşümün gerektirdiği bu yeni becerilerin mesleğin gelecekteki yönünü belirleyici nitelikte olduğunu ve sürekli güncellenen dijital yetkinliklerin mesleki sürdürülebilirlik açısından kritik önem taşıdığını ifade etmektedirler. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, dijital dönüşüm sürecinin yalnızca teknolojik altyapıyla sınırlı olmadığı, aynı zamanda muhasebe eğitiminden mesleki gelişim pratiklerine kadar uzanan kapsamlı bir yetkinlik alanı yarattığı görülmektedir.

4.6. Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğinin Geleceğine İlişkin Görüşleri

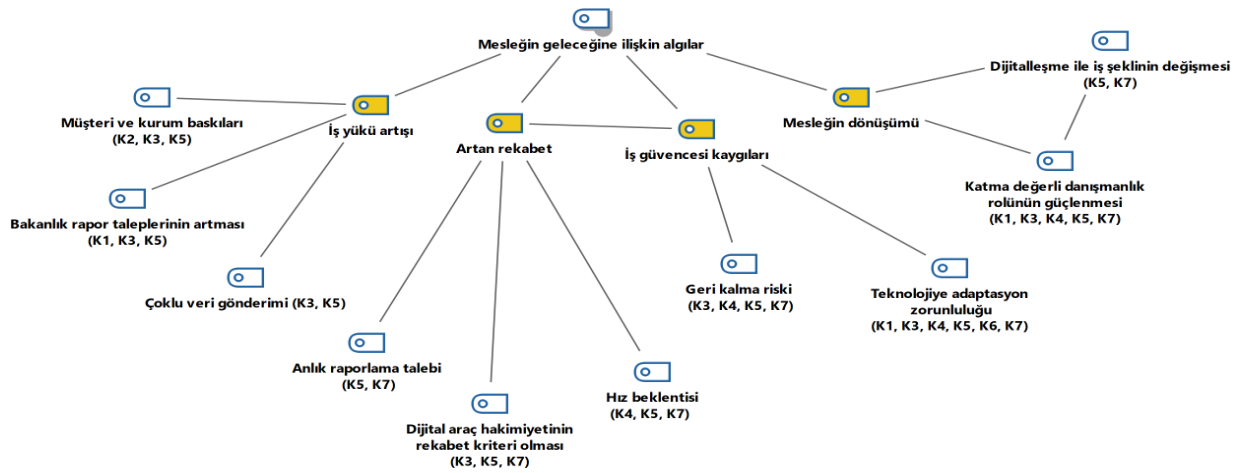
Katılımcılardan bazılarının “Teknolojik gelişmelerin mesleğiniz üzerindeki etkileri konusunda bir endişe taşıyor musunuz? Örneğin iş yükü artışı, meslektaşlar arası rekabet ya da iş güvencesi açısından...” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

K1: “Dijitalleşme konusunda en büyük endişem veri güvenliği. Verilerin kötü niyetli kişiler tarafından ele geçirilmesi çok tehlikeli olabilir. Ayrıca dijitalleşme iş yükünü de artırdı. Artık kamu kurumları bizden çok daha fazla ve çok daha detaylı bilgi talep ediyor. Bu nedenle kayıtları yaparken daha dikkatli olmalıyız, çünkü kayıt edilir edilmez ilgili kurumlar görebiliyor. Çevre Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı gibi kurumların isteyebileceği bilgileri önceden düşünerek daha titiz kayıt tutuyoruz”.

K3: “Dijitalleşme iş yükünü azaltmadı, tam aksine artırdı. Çeşitli bakanlıkların talep ettiği raporlar çoğaldı. Sürekli bir veri akışı var ve bizler de bu akışı yönetmek zorundayız. Bu nedenle meslektaşlar arasında rekabet kızıştı. Teknolojiye uyum sağlayamayanlar rekabette geride kalıyor. Ayrıca müşterilerin dijital sistemleri bilmediği durumlarda tüm işlemleri muhasebeciden beklemesi haksız bir iş yükü oluşturuyor”.

K5: “Mesleğin yok olacağı gibi bir endişem yok ama mesleğin şekil değiştireceği çok açık. Klasik kayıt tutma rutinlerinin büyük kısmını artık sistemler otomatik olarak yapabiliyor. Bu yüzden gelişime açık olmayan, sadece kayıt tutan bir muhasebecinin ayakta kalması zor. Rekabet artık hız, analiz kapasitesi ve teknoloji hakimiyeti üzerinden ilerliyor. Müşteriler daha donanımlı, daha danışmanlık odaklı muhasebeciler istiyor”.

Saha araştırması kapsamında görüşülen tüm katılımcıların yanıtları bütüncül bir şekilde analiz edilerek, elde edilen veriler doğrultusunda Şekil 5’teki kod şeması oluşturulmuştur.

Şekil 5. Mesleğin geleceğine ilişkin görüşler

Şekil 5 incelendiğinde, katılımcıların mesleğin geleceğine ilişkin değerlendirmelerinin özellikle iş yükü artışı, artan rekabet, iş güvencesi kaygıları ve mesleğin dönüşümü başlıklarında yoğunlaştığı görülmektedir. İş yükü artışı temasında, bakanlık rapor taleplerinin çoğalması (K1, K3, K5), müşteri ve kurum baskılarının artması (K2, K3, K5) ve çoklu veri gönderimi gereksinimi (K3, K5) mesleğin operasyonel yapısını daha karmaşık bir hâle getirmektedir. Rekabet başlığı altında, dijital araç hakimiyetinin rekabet kriteri hâline gelmesi (K3, K5, K7), hız ve anlık raporlama beklentilerinin yükselmesi (K4, K5, K7) dijitalleşmeye uyum sağlayan muhasebe meslek mensupları ile geri kalanlar arasında belirgin bir ayrışma yarattığı ifade edilmektedir. İş güvencesi kaygıları temasında, özellikle teknolojik dönüşüme ayak uyduramama riskinin muhasebe meslek mensupları için önemli bir tehdit oluşturduğu (K3, K4, K5, K7) görülmektedir. Öte yandan mesleğin dönüşümüne ilişkin ifadelerde, dijitalleşme ile iş yapma biçiminin değiştiği (K5, K7), katma değerli danışmanlık rolünün güçlendiği

(K1, K3, K4, K5, K7) ve mesleğin daha stratejik bir konuma evrildiği yönünde ortak bir kanaat bulunmaktadır. Bu bulgular, dijitalleşmenin mesleği hem zorlayan hem de yeniden şekillendiren çok boyutlu bir süreç olduğunu göstermektedir.

4.7. Muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşmeye karşı direnç/ilgisizlik ile ilgili görüşleri

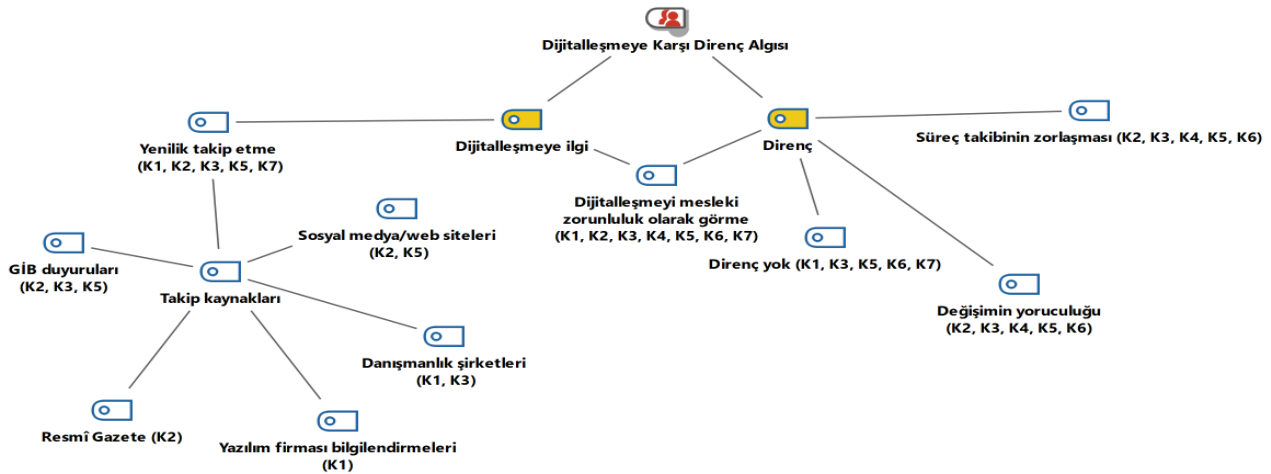
Katılımcılardan bazılarının “Dijitalleşme süreciyle ilgili gelişmeleri ve uygulamaları ne düzeyde takip ediyorsunuz? Bu alana ilgi duyuyor musunuz? Neden?” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

K3: “Bu alanda kendimi sürekli güncel tutmaya çalışıyorum çünkü dijitalleşmeyi takip etmeyen bir muhasebecinin ayakta kalması mümkün değil. Mevzuat, GİB duyuruları ve danışmanlık firmalarının bildirimlerini düzenli olarak takip ediyorum”.

K5: “Dijitalleşme benim ilgimi çeken bir alan. Yeni çıkan programları, GİB duyurularını ve finans–teknoloji gelişmelerini düzenli olarak takip ediyorum. Çünkü sistem o kadar hızlı değişiyor ki takip etmediğiniz an geride kalıyorsunuz. Bu nedenle kendimi sürekli güncel tutmayı mesleki bir zorunluluk olarak görüyorum”.

K6: “Dijitalleşmeye direnç duymuyorum ama tabi ki zorlukları var. Rekabet arttı, müşterilerin beklentileri değişti. Dijitalleşme artık bir seçenek değil, zorunluluk. Maliyetleri de arttırıyor; personel maliyeti sabit ama teknoloji, yazılım gibi giderler yükseldi. Mevzuatı takip etmek de yorucu oluyor. Yani süreç yorucu ama bir yandan da meslek için yeni fırsatlar ortaya çıktı”.

Saha araştırması kapsamında görüşülen tüm katılımcıların yanıtları bütüncül bir şekilde analiz edilerek, elde edilen veriler doğrultusunda Şekil 6’daki kod şeması oluşturulmuştur.

Şekil 6. Dijitalleşmeye karşı direnç/ilgisizlik görüşleri

Şekil 6 incelendiğinde, katılımcıların dijitalleşmeye yönelik tutumlarının dijitalleşmeye ilgi ve dijitalleşmeye karşı direnç olmak üzere iki ana tema etrafında şekillendiği görülmektedir. Dijitalleşmeye ilgi temasında, katılımcıların büyük çoğunluğunun yenilikleri düzenli olarak takip ettiği (K1, K2, K3, K5, K7) ve dijitalleşmeyi mesleğin doğal bir gerekliliği olarak değerlendirdiği (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7) dikkat çekmektedir. Katılımcılar dijital uygulamalara ilişkin gelişmeleri özellikle GİB duyuruları (K2, K3, K5), Resmî Gazete (K2), sosyal medya ve web siteleri (K2, K5), danışmanlık şirketleri (K1, K3) ve yazılım firmalarının bilgilendirmeleri (K1) aracılığıyla takip ettiklerini belirtmiştir. Buna karşılık, direnç temasında belirgin bir karşıtlık görülmemekle birlikte, bazı katılımcılar dijitalleşme sürecinin hızlı değişen mevzuat nedeniyle takibinin zorlaştığını

(K2, K3, K4, K5, K6) ve bu değişim hızının zaman zaman yorucu olabildiğini (K2, K3, K4, K5, K6) ifade etmektedir. Bu bulgular, genel olarak katılımcıların dijitalleşmeye karşı isteksizlikten ziyade, sürecin yoğunluğu ve sürekli güncellenen yapısının yarattığı zorluklara dikkat çektiğini göstermektedir.

4.8. Resmi düzenlemelere ilişkin görüşler

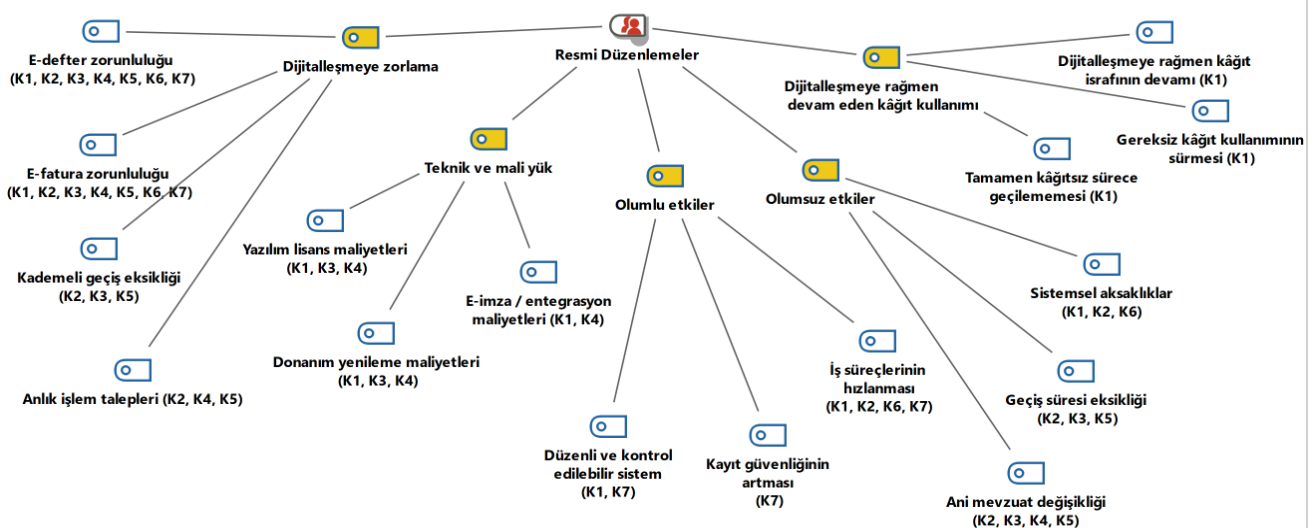
Katılımcılardan bazılarının “Sizce Maliye Bakanlığı’nın zorunlu e-uygulamaları (e-Fatura, e-Defter vb.) muhasebe mesleğini nasıl etkilemektedir? Bu uygulamalar sizce muhasebe meslek mensuplarını dijitalleşmeye zorluyor mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

K1: “Maliye Bakanlığı’nın zorunlu e-uygulamaları kesinlikle meslek mensuplarını dijitalleşmeye zorluyor. Bu süreç hızlı düşünmeye ve hızlı kayıt yapmaya yönlendiriyor. Rekabet arttı, müşteri beklentileri değişti. Meslek neredeyse sürekli öğrencilik gibi; her gün yeni bir şey öğrenmemiz gerekiyor. Teknolojik adaptasyonu olmayanlar mesleği bırakmak zorunda kaldı. Bir diğer konu maliyet: Dijitalleşme nedeniyle yıllık yaklaşık 100 bin TL civarında demirbaş ve yazılım maliyetimiz oluşuyor. Her yeni güncellemede bilgisayarların kapasitesi yetmeyebiliyor ve yenilemek zorunda kalıyoruz. E-imza uyumu gibi nedenlerle de sürekli güncel ekipman gerekiyor. Müşterilere fiyat verirken dijitalleşme giderlerini görünmez maliyet olarak yansıtırız. Tüm bunlara rağmen dijitalleşmenin mesleği geliştirdiğini ve uzmanlaştırdığını düşünüyorum. Ancak kağıt israfının hâlâ devam etmesi beni üzüyor...”

K3: “E-uygulamalar kesinlikle meslek mensuplarını dijitalleşmeye zorluyor. Bu bir yerde gerekli ve olumlu ama düzenlemelerin ani yapılması bizi zora sokuyor. Sisteme uyum sağlamak için zaman tanınmalı. Meslektaşların çoğu gibi ben de düzenlemelerin ileri tarihli açıklanması gerektiğini düşünüyorum”.

K5: “Zorunlu e-uygulamalar kesinlikle mesleği dijitalleşmeye yönlendiriyor ve buna karşı değilim. Ancak bu uygulamalar devreye alınırken daha planlı ve geçiş süreleri daha mantıklı olmalı. Ani değişiklikler hem iş yükünü hem stres seviyesini artırıyor. Bir düzenlemenin ertesi gün yürürlüğe girmesi pratikte ciddi sıkıntılar yaratıyor. Uygulamaların kademeli geçişle yapılması meslek için çok daha sağlıklı olur”.

Saha araştırması kapsamında görüşülen tüm katılımcıların yanıtları bütüncül bir şekilde analiz edilerek, elde edilen veriler doğrultusunda Şekil 7’deki kod şeması oluşturulmuştur.

Şekil 7. Resmi düzenlemelere ilişkin görüşler

Şekil 7 incelendiğinde, katılımcıların resmî düzenlemelere ilişkin değerlendirmelerinin dijitalleşmeye zorlama, teknik ve mali yük ve olumlu–olumsuz etkiler olmak üzere üç temel tema etrafında toplandığı görülmektedir. Dijitalleşmeye zorlama temasında, e-fatura ve e-defter gibi zorunlu uygulamaların muhasebe meslek mensuplarını dijital sürece hızla adapte olmaya yönlendirdiği (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7) ifade edilmiştir. Bununla birlikte, ani işlem talepleri (K2, K4, K5) ve kademeli geçiş eksikliği (K2, K3, K5) uyum sürecini zorlaştıran unsurlar arasında yer almaktadır. Teknik ve mali yük temasında ise yazılım lisans bedelleri (K1, K3, K4), donanım yenileme gereksinimleri (K1, K3, K4) ve e-imza/entegrasyon maliyetleri (K1, K2) gibi giderlerin muhasebe meslek mensupları üzerinde önemli bir mali baskı oluşturduğu görülmektedir. Olumlu etkiler kapsamında düzenlemelerin iş süreçlerini hızlandırdığı (K1, K2, K6, K7), kayıt güvenliğini artırdığı (K7) ve daha düzenli bir işlem akışı sağladığı (K1, K7) belirtilmektedir. Buna karşılık olumsuz etkiler temasında ani mevzuat değişiklikleri (K2, K3, K4, K5), geçiş süresi eksiklikleri (K2, K3, K5) ve sistemsel aksaklıklar (K1, K2, K6) dikkat çekmektedir. Ayrıca, bazı katılımcılar dijitalleşmeye rağmen gereksiz kâğıt kullanımının sürdüğünü ve tamamen kâğıtsız bir sürece geçilemediğini (K1) vurgulayarak dijital dönüşümün pratikte henüz tam olarak tamamlanamadığını belirtmiştir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Bu araştırmada, muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme sürecine ilişkin algıları, deneyimleri ve mesleğin geleceğine yönelik değerlendirmeleri nitel bir bakış açısıyla incelenmiştir. Elde edilen bulgular, dijitalleşmenin muhasebe mesleğine önemli fırsatlar sunmakla birlikte çok boyutlu zorluklar da içerdiğini göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu dijitalleşmenin mesleği hızlandırdığını, bilgiye erişimi kolaylaştırdığını ve danışmanlık rolünü güçlendirdiğini ifade ederken; teknik altyapı eksiklikleri, mevzuat değişikliklerinin sıklığı, artan kurum talepleri ve maliyet yükü gibi unsurların süreci zorlaştırdığını belirtmiştir. Bu yönüyle araştırmanın sonuçları, dijitalleşmenin mesleğe etkisinin tek yönlü bir değişim değil, yapısal ve fonksiyonel dönüşüm içeren kapsamlı bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışmanın bulguları, ilgili literatürle benzerlik göstermektedir. Herbert ve diğerlerinin (2016) bulgularında olduğu gibi, dijitalleşme ve otomasyon özellikle rutin işlerin azalmasına, muhasebecilerin daha analitik, yaratıcı ve düşünme becerisi gerektiren görevlere yönelmesine katkı sağlamaktadır. Katılımcı ifadeleri, muhasebe mesleğinin yalnızca kayıt tutma fonksiyonundan uzaklaşarak danışmanlık, analiz ve stratejik karar destek gibi daha nitelikli alanlara doğru evrildiğini göstermektedir. Bu durum, Gulin, Hladika ve Valenta'nın (2019) muhasebecilerin artan danışmanlık rolüne ilişkin vurgusuyla da örtüşmektedir. Benzer şekilde Kokina ve Blanchette (2019), teknolojik gelişmelerin mesleğin gelecekteki rol dağılımını belirsizleştirdiğini ancak aynı zamanda yeni uzmanlık alanlarına zemin oluşturduğunu ifade etmektedir. Saha bulguları da, katılımcıların veri analitiği, raporlama, entegrasyon süreçleri ve danışmanlık hizmetlerinin gelecekte daha da önem kazanacağı yönündeki değerlendirmeleriyle bu görüşü desteklemektedir.

Yapay zekâ ve akıllı sistemlere ilişkin değerlendirmeler ise literatürde yer alan güncel eğilimlerle paraleldir. Assidi ve diğerlerinin (2025) çalışmasında, yapay zekâ uygulamalarının muhasebe meslek mensuplarının işlevselliğini ve dijital iş yeri verimliliğini artırdığı ancak değişim yönetimi ve eğitim ihtiyacının önemli zorluklar oluşturduğu ifade edilmektedir. Bu araştırmada da benzer şekilde, katılımcılar yeniliklerin hızlı ilerlemesinin takip edilmesini güçleştirdiğini, teknik ve eğitimsel destek gereksinimlerinin sürdüğünü belirtmiştir.

Eğitim boyutunda elde edilen bulgular, dijital muhasebe uygulamalarına yönelik üniversite ve lise düzeyindeki eğitimin yetersiz görüldüğünü ortaya koymaktadır. Katılımcılar, teorik ağırlıklı müfredatın dijital dönüşüm için yeterli olmadığını, dijital uygulamaların pratik olarak daha fazla

işlenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu sonuçlar, Gulin ve diğerlerinin (2019) muhasebe eğitiminin dijital becerilerle uyumlu şekilde yeniden yapılandırılması gerektiğine ilişkin önerileriyle uyumludur. Aynı şekilde Sabuncu'nun (2022) çalışmasında da muhasebe meslek mensuplarının rekabet gücünü koruyabilmesi için dijital dönüşüme gecikmeden uyum sağlaması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu araştırmanın bulguları, dijitalleşmenin mesleki sürdürülebilirlik için kritik bir unsur hâline geldiğini göstermektedir.

Mesleğin geleceğine ilişkin bulgular ise dijitalleşmenin meslekte radikal bir dönüşüm yarattığını ortaya koymaktadır. Katılımcılar, gelecekte pek çok işlemin otomasyon sistemleri tarafından yapılacağını, muhasebenin daha analitik, disiplinler arası ve teknoloji ağırlıklı bir yapıya kavuşacağını ifade etmiştir. Bu görüşler, Kokina ve Davenport'un (2017) muhasebe mesleğinin geleceğinde teknoloji hâkimiyetinin belirleyici olacağına yönelik değerlendirmeleriyle tutarlıdır. Ayrıca Sabuncu'nun (2022) rekabet ortamına ilişkin bulgularıyla uyumlu olarak, muhasebe meslek mensuplarının uzmanlaşma, kurumsallaşma ve dijital yetkinlik geliştirme gerekliliği katılımcılar tarafından sıkça vurgulanmıştır. Araştırma, aynı zamanda zorunlu e-uygulamaların (e-fatura, e-defter vb.) mesleği dijitalleşmeye zorladığını; ancak bu sürecin ani mevzuat değişiklikleri ve geçiş süresi eksiklikleri nedeniyle zaman zaman güçlük yarattığını göstermektedir. Bu durum, literatürde yer alan birçok çalışmanın vurguladığı gibi, dijital dönüşümün teknik altyapının güçlendirilmesi ve kademeli uygulama süreçleriyle desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca katılımcıların bir kısmı dijitalleşmeye rağmen kâğıt kullanımının hâlâ devam ettiğini belirterek sürecin tam anlamıyla dijitalleşme ile sonuçlanmadığına dikkat çekmiştir.

Sonuç olarak, dijitalleşme muhasebe mesleğinde işlevsel bir dönüşüm yaratmakta; süreçlerin hızlanması, analiz kapasitesinin artması ve danışmanlık rollerinin güçlenmesi gibi önemli fırsatlar sunmaktadır. Ancak bu fırsatların etkili bir şekilde değerlendirilebilmesi için muhasebe meslek mensuplarının dijital yetkinliklerini geliştirmesi, teknik altyapının güçlendirilmesi, düzenleyici kurumların kademeli ve öngörülebilir politikalar izlemesi ve eğitim programlarının dijital dönüşüm ile uyumlu hâle getirilmesi önem taşımaktadır. Bu kapsamda, meslek örgütlerinin eğitim ve destek mekanizmalarını güçlendirmesi, üniversitelerde dijital muhasebe uygulamalarına yönelik pratik içeriklerin artırılması ve politika yapıcıların geçiş süreçlerini daha planlı yürütmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın belirli bir bölgedeki muhasebe meslek mensuplarıyla sınırlı olması, gelecekte farklı illerde, farklı mükellef gruplarında veya farklı muhasebe uzmanlık alanlarında yapılacak karşılaştırmalı araştırmalar için bir başlangıç noktası oluşturmaktadır. Elde edilen sonuçların, muhasebe mesleğinin dijital dönüşüm sürecini daha sağlıklı, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Ethics Committee Approval

N/A

Peer-review

Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest

The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding

The authors declared that this study has received no financial support.

Teşekkür

Araştırmaya katılmayı kabul eden muhasebe meslek mensuplarına teşekkür ederim.

KAYNAKLAR

- Al-Htaybat, K., & Von Alberti-Alhtaybat, L. (2017), Big Data And Corporate Reporting: Impacts And Paradoxes, *Accounting, Auditing And Accountability Journal*, 30(4), 850-873.
- Al-Okaily, M. (2025), Attitudes Toward The Adoption Of Accounting Analytics Technology In The Digital Transformation Landscape, *Journal Of Accounting & Organizational Change*, 21(3), 593–613. <https://doi.org/10.1108/Jaoc-04-2024-0127>
- Altunal, I., & Özbek, A. (2024), Muhasebe Meslek Mensuplarının Dijital Dönüşümde E-Dönüşüm Uygulamalarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Defter-Beyan Sistemi Üzerine Bir Araştırma, *Muhasebe Ve Denetime Bakış*, 72, 125-144. <https://doi.org/10.55322/Mdbakis.1375572>
- Assıdı, S., Omran, M., Rana, T., & Borgı, H. (2025), The Role Of AI Adoption In Transforming The Accounting Profession: A Diffusion Of Innovations Theory Approach, *Journal Of Accounting & Organizational Change*, Ahead-Of-Print. <https://doi.org/10.1108/Jaoc-04-2024-0124>
- Awang, Y., Shuhıdan, S. M., Taib, A., Rashıd, N., & Hasan, M. S. (2022), Digitalization Of Accounting Profession: An Opportunity Or A Risk For Future Accountants?, *Proceedings*, 82(1), 93.
- Bağdat, A., & Şenol, A. (2024). Muhasebe Meslek Mensuplarının Endüstri 4.0 Teknolojilerine Ve Muhasebenin Dijitalleşmesine Bakışı. *Yönetim Ve Ekonomi Dergisi*, 31(1), 1-26. <https://doi.org/10.18657/Yonveek.1259336>
- Baltacı, A. (2019), Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Banger, G. (2018), *Endüstri 4.0 Ve Akıllı İşletme* (2. Baskı), Ankara: Dorlion Yayınları.
- Berikol, B. Z., & Killi, M. (2020), The Effects Of Digital Transformation Process On Accounting Profession And Accounting Education, In *Ethics And Sustainability In Accounting And Finance I*, 219–231, Singapore: Springer.
- Berikol, B. Z., & Killi, M. (2020). The Effects Of Digital Transformation Process On Accounting Profession And Accounting Education. In *Ethics And Sustainability In Accounting And Finance, Volume I* (Pp. 219-231). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Bora Kılınçarslan, T. (2024). Değişen Ve Dönüşen Dünyada Muhasebe Mesleğinin Dijitalleşmesi Fırsat Mı, Risk Mi? Muhasebe Meslek Mensuplarının Algılarına Yönelik Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 46(3), 692-708. <https://doi.org/10.14780/Muiibd.1535136>
- C Cockcroft, S., & Russell, M. (2018), Big Data Opportunities For Accounting And Finance, *Australian Accounting Review*, 1-13.
- Coman, D. M., Ionescu, C. A., Duică, A., Coman, M. D., Uzlaı, M. C., Stănescu, S. G., & State, V. (2022), Digitization Of Accounting: The Premise Of The Paradigm Shift, *Applied Sciences*, 12(7), 3359.
- Coşkun Arslan, M., & Demirkan, S. (2019), Endüstri 4.0 Ve Muhasebe Sistemine Etkisi Üzerine Kuramsal Bir İnceleme, *Enderun Dergisi*, 3(1), 40–56.

- Creswell, J. W. (2013), *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel Ve Karma Yöntem Yaklaşımları*, Ankara: Eğiten Kitap.
- Creswell, J. W., Hanson, W. E., Clark Plano, V. L., & Morales, A. (2007), Qualitative Research Designs: Selection And Implementation, *The Counseling Psychologist*, 35(2), 236–264.
- Elçin, R., Gerekan, B., & Usta, M. (2018), E-Fatura, E-Defter Ve E-Arşiv Uygulamalarına Geçiş Sürecinde Yaşanan Sorunlar, *Mali Çözüm Dergisi*, 146, 13-42.
- Erturan, İ. E. (2022), Dijitalleşmenin Muhasebeye Yansımaları: Bibliyometrik Analiz, *Denetişim*, 33, 160-177.
- Eş, A., & Atasoy, A. (2022), Dijitalleşmenin Muhasebe Meslek Mensuplarına Etkisi: Ankara İli Örneği, *Journal Of Accounting And Taxation Studies*, 15(2), 247-279.
- Fossey, E., Harvey, C., Mcdermott, F., & Davidson, L. (2002), Understanding And Evaluating Qualitative Research, *Australian And New Zealand Journal Of Psychiatry*, 36(6), 717–732.
- Gönen, S., & Solak, B. (2017), Maliye Bakanlığı E-Dönüşüm Sürecinin Değerlendirilmesi, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, 76, 63-80.
- Gülin, D., Hladıka, M., & Valenta, I. (2019), Digitalization And The Challenges For The Accounting Profession, *Entrenova*, 5(1), 428–437.
- Güney, S., & Özyiğit, H. (2015), Muhasebedeki Verilerin Yönetimde Kullanılması, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(53), 279–297.
- Herbert, I., Dhayalan, A., & Scott, A. (2016), The Future Of Professional Work, *Management Services Journal*, Summer, 22–27.
- Karaca, H., & Gümüş, A. (2023), Dijital Dönüşümde Muhasebe Meslek Mensuplarının Sorunları, *Muhasebe Ve Denetime Bakış*, 70, 289–306.
- Kazan, H. G., Kızılyalçın, A., & Özdemir, H. (2025), Muhasebe Etiğinin Rolü, *Jshsr*, 12(120), 1309–1325.
- Knudsen, D. R. (2020), A Systematic Review Of Digitalization İn Accounting, *International Journal Of Accounting Information Systems*, 36, 100441.
- Kokina, J., & Blanchette, S. (2019), Digital Labour Via Rpa, *International Journal Of Accounting Information Systems*, 35, 100431.
- Kokina, J., & Davenport, T. H. (2017), Aı And Auditing, *Journal Of Emerging Technologies İn Accounting*, 14(1), 115–122.
- Lee, L., Kerler, W., & Ivancevich, D. (2018), Beyond Excel, *Aıs Educator Journal*, 13(1), 44–61.
- Mancını, D. (2016), Accounting Information Systems İn An Open Society, Università Di Napoli Parthenope.
- Merriam, S. B. (1998), *Qualitative Research And Case Study Applications İn Education*, San Francisco: Jossey-Bass.
- Murthy, U. S. (2016), Researching At The İntersection Of Accounting & It, *Journal Of Information Systems*, 30(2), 159–167.
- Neuman, L. W. (2014), *Social Research Methods*, Essex: Pearson.

- Parlakkaya, R. (2014), İşletmelerde Muhasebe Yazılımı, *Selçuk Üni. Sbmıyo Dergisi*, 6(1), 1–8.
- Patton, M. Q. (2002), *Qualitative Research & Evaluation Methods*, Thousand Oaks: Sage.
- Rauramo, P. (2021). *Perceived Effects Of Digitalization On Accounting Profession And Identity Of Accounting Professionals: A Field Study In Finnish Accounting Firms And Departments* (Master's Thesis, Aalto University School Of Business). Aalto University.
- Sabuncu, B. (2022), Digital Transformation And Accounting, *Öhü İibf Dergisi*, 15(1), 103–115.
- Sart, G. (2015), Nitel Araştırma Yaklaşımları, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Savić, B., & Pavlović, V. (2023). Impact Of Digitalization On The Accounting Profession. In *Digital Transformation Of The Financial Industry: Approaches And Applications* (Pp. 19-34). Cham: Springer International Publishing.
- Spoz, A. (2014), A Look At E-Invoices, *Prace Naukowe Ue Wroclaw*, 365, 254–264.
- Stake, R. E. (1995), *The Art Of Case Study Research*, Thousand Oaks: Sage.
- Stoica, O. C., & Ionescu-Feleagă, L. (2021), Digitalization In Accounting, *Proceedings*, 10–11.
- Şeker, Y., & Hoş, S. (2021), Dijital Muhasebe Uygulamaları, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), 953–972.
- Tekbaş, İ., Kurnaz, E., & Azaltun, M. (2018), Dijital Muhasebe Okuryazarlığı, *5th International Congress On Accounting And Finance*, 223–238.
- Uzun, E., Sezer, İ., & Kuytan, E. (2022), Dijitalleşme Ve Muhasebe Meslek Mensupları, *İktisadi Ve İdari Yaklaşımlar Dergisi*, 4(2), 15–31.
- Yakut, M. Ş. (2022), Dijital Okuryazarlığın Verimliliğe Etkisi, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 749-766.